

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

SESSION EXTRAORDINAIRE 2019

9 septembre 2019

PROPOSITION DE LOI

**modifiant la loi-programme (I)
du 27 décembre 2006 en vue
d'améliorer l'indemnisation
des victimes de l'amiante**

(déposée par Mme Catherine Fonck)

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

BUITENGEWONE ZITTING 2019

9 september 2019

WETSVOORSTEL

**ot wijziging van de programmawet (I)
van 27 december 2006, teneinde te voorzien
in een betere schadeloosstelling
voor de asbestslachtoffers**

(ingediend door mevrouw Catherine Fonck)

RÉSUMÉ

La proposition de loi vise à améliorer l'indemnisation des victimes de l'amiante par les mesures suivantes:

- *indemnisation des cancers de l'ovaire provoqués par l'amiante par le Fonds amiante;*
- *suppression de la règle de l'immunité civile;*
- *application du principe du pollueur-payeur, en obligeant les employeurs, reconnus comme responsables par la justice pour avoir exposés leurs travailleurs à l'amiante, à contribuer davantage au Fonds amiante.*

SAMENVATTING

Dit wetsvoorstel beoogt te voorzien in een betere schadeloosstelling voor de asbestslachtoffers. Daartoe worden de volgende maatregelen in uitzicht gesteld:

- *schadeloosstelling door het Asbestfonds bij door asbest veroorzaakte eierstokkanker;*
- *opheffing van de regel inzake burgerrechtelijke onschendbaarheid;*
- *toepassing van het beginsel "de vervuiler betaalt", waarbij de werkgevers die in rechte aansprakelijk zijn gesteld dat ze werknemers aan asbest hebben blootgesteld, worden verplicht een hogere bijdrage aan het Asbestfonds te betalen.*

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	: Parti Socialiste
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
CD&V	: Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	: socialistische partij anders
cdH	: centre démocrate Humaniste
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	: Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:		Afkorting bij de nummering van de publicaties:	
DOC 55 0000/000	Document de la 55 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi	DOC 55 0000/000	Parlementair document van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigegekleurd papier)

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition de loi reprend certains points de la proposition de loi DOC 54 2453/001.

Plus de dix ans après la création du Fonds amiante, la Chambre des représentants a adopté, le 25 avril 2019, un texte prévoyant d'importantes mesures en faveur des victimes de l'amiante, ce qui a abouti à la loi du 5 mai 2019 améliorant l'indemnisation des victimes de l'amiante, qui prévoit notamment:

- l'élargissement de la liste des maladies indemnifiables (par l'ajout du cancer du poumon et du cancer du larynx qui seront indemnisés en fonction du degré d'incapacité);

- un capital supplémentaire de 10 000 euros pour les victimes de mésothéliome;

- une indemnité pour frais funéraires de 1 000 euros maximum pour les familles des victimes environnementales;

- l'indemnisation des victimes à partir du moment du diagnostic (avec un maximum de 4 mois entre la date du diagnostic et celle de la demande) et plus uniquement à partir de la date de leur demande;

- une adaptation du délai de prescription en cas d'action en justice;

- une meilleure transmission des dossiers médicaux entre médecins.

Ces améliorations étaient nécessaires mais elles ne sont néanmoins pas suffisantes. La présente proposition de loi introduit dès lors d'autres modifications importantes en faveur des victimes de l'amiante.

Premièrement, la poursuite de l'amélioration de l'indemnisation des victimes de l'amiante passe par une extension des maladies provoquées par l'amiante qui peuvent être prises en considération pour l'indemnisation. Idéalement, il faudrait prévoir que toutes les maladies reconnues comme étant provoquées par l'amiante (moyennant les preuves d'exposition), et non un nombre limité d'entre elles, puissent être indemnisées. En attendant, l'auteur de la présente proposition de loi souhaite déjà étendre l'indemnisation par le Fonds amiante au

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit wetsvoorstel neemt van wetsvoorstel DOC 54 2453/001 bepaalde elementen over.

Meer dan tien jaar na de oprichting van het Asbestfonds heeft de Kamer van volksvertegenwoordigers op 25 april 2019 een wetsvoorstel aangenomen, dat belangrijke maatregelen ten gunste van de asbestslachtoffers omvat. Die tekst werd de wet van 5 mei 2019 tot verbetering van de schadeloosstelling voor asbestslachtoffers. Daarbij wordt meer bepaald in het volgende voorzien:

- de lijst met ziekten die voor schadeloosstelling in aanmerking komen, werd uitgebreid; zo worden voortaan ook de kosten van longkanker en strottenhoofdkeuter vergoed, naargelang van de ongeschiktheidsgraad;

- de mesotheliompatiënten ontvangen een bijkomend kapitaal van 10 000 euro;

- de nabestaanden van de milieuslachtoffers ontvangen een begrafeniskostenvergoeding van maximum 1 000 euro;

- de slachtoffers worden schadeloos gesteld vanaf het ogenblik waarop de diagnose wordt gesteld (waarbij tussen de datum van de diagnose en de datum van hun aanvraag tot schadeloosstelling hoogstens vier maanden mogen verstrijken), en dus niet langer uitsluitend vanaf de datum van die aanvraag;

- bij een gerechtelijke procedure wordt de verjaaringstermijn aangepast;

- de uitwisseling van medische dossiers tussen artsen zal vlotter verlopen.

Die verbeteringen waren noodzakelijk, maar ze volstaan niet. Dit wetsvoorstel beoogt derhalve andere belangrijke wijzigingen in te stellen ten gunste van de asbestslachtoffers.

Ten eerste wordt beoogd de schadeloosstelling voor asbestslachtoffers nog meer te verbeteren, via een uitbreiding van de lijst van de door asbest veroorzaakte ziekten die voor schadeloosstelling in aanmerking komen. Idealiter zouden alle ziekten waarvan (aan de hand van bewijzen van blootstelling) wordt erkend dat ze door asbest zijn veroorzaakt, worden vergoed en niet louter een beperkt deel ervan. In afwachting daarvan wil de indienster van dit wetsvoorstel alvast eierstokkanker toevoegen aan de lijst van de door het Asbestfonds

cancer de l'ovaire. Par ailleurs, l'auteur appelle de ses vœux une analyse approfondie, par des experts, des données récentes concernant le lien entre l'exposition à l'amiante et le cancer du pharynx, de l'estomac et du colon/rectum.

Deuxièmement, la proposition de loi vise à supprimer la règle relative à l'immunité civile afin de permettre aux victimes qui le souhaitent de tenter d'obtenir en justice des indemnités complémentaires même si elles ont déjà été indemnisées par le Fonds amiante. En effet, comme l'indiquent les membres de l'association ABEVA, "les réparations offertes par Fedris et l'AFA restent inférieures à celles qui pourraient être accordées dans une procédure civile en justice, possibilité dont sont privés les malades indemnisés. L'ABEVA n'ignore pas les avantages d'un système d'indemnisation rapide et plus aisé: il évite des procédures en justice longues, aléatoires, coûteuses, lourdes à porter pour les familles. Il évite une charge de la preuve difficile à apporter par les victimes, lorsque l'origine de l'exposition à l'amiante est difficile à retracer, ou encore quand le pollueur n'existe plus"¹. Il convient dès lors de permettre aux victimes déjà indemnisées (ou à leurs ayants droit) d'introduire une action en vue d'obtenir une indemnisation intégrale de leur dommage, qu'il soit financier ou moral, en excluant bien entendu une double indemnisation pour un même dommage.

Enfin, on instaure une disposition visant à faire augmenter la participation financière au Fonds amiante des employeurs reconnus comme responsables par la justice pour avoir exposés leurs travailleurs à l'amiante, selon le principe de pollueur-payeur.

Au-delà de ces modifications, il est nécessaire:

1. d'examiner avec les entités fédérées la manière par laquelle des collaborations peuvent être mises en place afin de désamianter les bâtiments publics qui contiennent encore de l'amiante; en effet, même si l'amiante est interdit en Belgique depuis 1998, il est toujours présent dans de nombreux bâtiments privés et publics, et l'exposition à l'amiante persiste en cas de travaux de démolition, de rénovation ou de travaux de désamiantage, si les conditions de protection maximale ne sont pas remplies;

2. afin d'éviter le non-recours des victimes au Fonds amiante, d'améliorer l'information sur ce Fonds, en

vergoedbare ziekten. Bovendien pleit de indienster voor een grondige analyse door deskundigen van de recente gegevens over het verband tussen blootstelling aan asbest en strottenhoofdkanker, maagkanker en colon-/rectumkanker.

Voorts beoogt het wetsvoorstel komaf te maken met de regel inzake burgerrechtelijke onschendbaarheid, zodat slachtoffers via de rechtbank desgewenst een aanvullende schadeloosstelling kunnen afdwingen, ook wanneer zij reeds door het Asbestfonds zijn vergoed. ABEVA, de vereniging van asbestslachtoffers, geeft ter zake immers het volgende aan: "De aangeboden vergoedingen door Fedris en AFA blijven lager dan de compensaties die in een civiele procedure voor de rechtbank (misschien) verleend kunnen worden, een keuze die de slachtoffers nu wordt ontzegd. ABEVA is bewust van de voordelen van een snel en eenvoudig vergoedingssysteem: het vermijdt langdurige, onvoorspelbare, kostbare en belastende gerechtelijke procedures voor gezinnen. Het vermijdt een bewijslast die slachtoffers moeilijk kunnen dragen wanneer de herkomst van blootstelling aan asbest moeilijk traceerbaar is of wanneer de vervuiler niet meer bestaat."¹. De slachtoffers (of hun rechthebbenden) die reeds een schadeloosstelling hebben ontvangen dienen de kans te krijgen voor de rechtbank een vordering in te stellen om hun financiële én morele schade volledig vergoed te krijgen, met dien verstande dat een zelfde schade uiteraard niet tweemaal kan worden vergoed.

Tot slot wordt een bepaling voorgesteld die voortbouwt op het beginsel "de vervuiler betaalt". Daarbij zouden de werkgevers die in rechte aansprakelijk zijn gesteld dat ze werknemers aan asbest hebben blootgesteld, worden verplicht een hogere bijdrage aan het Asbestfonds te betalen.

Naast die wijzigingen dient ook het volgende te worden ondernomen:

1. samen met de deelstaten nagaan hoe kan worden samengewerkt om overheidsgebouwen waarin asbest is verwerkt, asbestvrij te maken; hoewel het gebruik van asbest in België verboden is sinds 1998, is dat materiaal immers nog altijd aanwezig in veel privéwoningen en overheidsgebouwen. Indien men zich bij afbraak- en renovatiewerkzaamheden, alsook bij de verwijdering van asbest niet optimaal tegen asbestblootstelling beschermt, blijft een risico op dergelijke blootstelling bestaan;

2. voorkomen dat de asbestslachtoffers niet langer bij het Asbestfonds aankloppen; daartoe moet worden

¹ <http://abeva.eu/index.php?lang=fr>.

¹ <http://abeva.eu/index.php?lang=nl>.

simplifiant les démarches administratives et en les accompagnant pour leur faciliter la tâche.

En conclusion, il est essentiel de continuer à faire évoluer le Fonds amiante et à améliorer l'indemnisation des victimes.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 1^{er}

Cet article ne nécessite pas de commentaire particulier.

Article 2

Il convient d'ajouter le cancer de l'ovaire dans la liste des maladies indemnisées par le Fonds amiante, dans la mesure où l'amiante a été reconnu comme cancérigène pour ce type de cancer.² Ce cancer sera indemnisé en fonction du degré d'incapacité, tout comme le cancer du poumon et le cancer du larynx.

Article 3

Il convient de permettre aux victimes qui ont été indemnisées (ou leurs ayants droit) d'introduire une action en vue d'obtenir une indemnisation intégrale de leur dommage, tant financier que moral, en excluant bien entendu toute double indemnisation pour un même dommage.

Article 4

Il est fondamental de faire participer davantage au Fonds amiante les employeurs pour lesquels la responsabilité pour l'exposition à l'amiante a été reconnue en justice, selon le principe de pollueur-payeur. Le présent article a ainsi pour objet de prévoir que les personnes physiques ou morales faisant l'objet d'une condamnation définitive en justice (décision coulée en force de chose jugée) en raison de leur responsabilité liée à une affection découlant d'une exposition à l'amiante, payent

² Le CIRC (Centre International de Recherche sur le Cancer) a classé en 2009, les fibres d'amiante comme cancérigène certain pour l'ovaire. (https://hal-anses.archives-ouvertes.fr/anses-01924647/file/2018_CDRLR_charbotel_cancer_ovaire_exposition_amiante.pdf).

voorzien in een betere informatieverstrekking over dat Fonds, waarbij ook de administratieve demarches kunnen worden vereenvoudigd en de aanvragers worden begeleid, zodat die personen het makkelijker krijgen.

Het komt er samenvattend vooral op aan de werking van het Asbestfonds verder aan te passen en de schadeloosstelling voor slachtoffers te verbeteren.

TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 2

De lijst met de ziekten die voor schadeloosstelling door het Asbestfonds in aanmerking komen, dient te worden aangevuld met eierstokkanker, aangezien voor dit type kanker asbest als kankerverwekkend werd erkend.² Zoals voor longkanker en strottenhoofdkanker zouden de kosten voor eierstokkanker worden vergoed, naargelang van de ongeschiktheidsgraad.

Artikel 3

De slachtoffers (of hun rechthebbenden) die reeds een schadeloosstelling hebben ontvangen, dienen de kans te krijgen voor de rechtbank een vordering in te stellen om hun financiële én morele schade volledig vergoed te krijgen, met dien verstande dat een zelfde schade uiteraard niet tweemaal kan worden vergoed.

Artikel 4

Het is absoluut zaak de werkgevers wier aansprakelijkheid voor de blootstelling aan asbest in rechte is erkend, méér te doen bijdragen aan het Asbestfonds, volgens het beginsel "de vervuiler betaalt". Dit artikel stelt derhalve in uitzicht dat de natuurlijke personen of de rechtspersonen die op grond van een in kracht van gewijsde gegane beslissing in rechte definitief zijn veroordeeld wegens hun aansprakelijkheid voor een ziekte ten gevolge van asbestblootstelling, een forfaitaire

² In 2009 heeft het CIRC, een internationaal agentschap voor onderzoek naar kanker, asbestvezels aangemerkt als een vaststaande kankerverwekkende factor voor eierstokkanker (https://hal-anses.archives-ouvertes.fr/anses-01924647/file/2018_CDRLR_charbotel_cancer_ovaire_exposition_amiante.pdf).

une contribution forfaitaire au Fonds amiante, qui prend la forme d'une amende civile forfaitaire.

bijdrage moeten betalen aan het Fonds, in de vorm van een vaste burgerrechtelijke geldboete.

Catherine FONCK (cdH)

PROPOSITION DE LOI**Article 1^{er}**

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

À l'article 118 de la loi programme (I) du 27 décembre 2006, modifié par la loi du 5 mai 2019, les modifications suivantes sont apportées:

1° l'alinéa 1^{er} est complété par un 6°, rédigé comme suit: "6° de cancer de l'ovaire provoqué par l'amiante;"

2° à l'alinéa 2, les mots "4° et 5°" sont remplacés par les mots "4° à 6°".

Art. 3

Dans l'article 125 de la même loi, les paragraphes 1^{er} et 2 sont abrogés.

Art. 4

Dans le chapitre VI, section 6, de la même loi, il est inséré un article 132/1, rédigé comme suit:

"Art. 132/1. La personne physique ou morale condamnée en Belgique, par une décision coulée en force de chose jugée, à indemniser une victime ou ses ayants droit en raison de sa responsabilité liée à une affection découlant totalement ou partiellement de l'exposition à l'amiante, est redevable d'une amende civile forfaitaire au bénéfice du Fonds amiante dont le montant est déterminé par le Roi."

23 juillet 2019

Catherine FONCK (cdH)

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 118 van de programmawet (I) van 27 december 2006, gewijzigd bij de wet van 5 mei 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste lid wordt aangevuld met een bepaling onder 6°, luidende: "6° eierstokkanker veroorzaakt door asbest;"

2° in het tweede lid worden de woorden "4° en 5°" vervangen door de woorden "4° tot 6°".

Art. 3

In artikel 125 van dezelfde wet worden de §§ 1 en 2 opgeheven.

Art. 4

In hoofdstuk VI, afdeling 6, van dezelfde wet, wordt een artikel 132/1 ingevoegd, luidende:

"Art. 132/1. De natuurlijke persoon of de rechtspersoon die bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing in België is veroordeeld tot schadeloosstelling van een slachtoffer of van diens rechthebbenden wegens zijn aansprakelijkheid in verband met een ziekte die geheel of gedeeltelijk voortvloeit uit de blootstelling aan asbest, is het Asbestfonds een vaste burgerrechtelijke geldboete verschuldigd waarvan het bedrag door de Koning wordt bepaald."

23 juli 2019